

S. Sayısı : 194 e ek

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/462)

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.
Geçici Komisyon
Esas No. 1/462
Karar No. 3

30 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Kanunu Tasarısının Yüksek Kamutayca birinci müzakeresi esnasında Komisyona tevdiine karar verilmiş bulunan 11 i esas ve 12 si geçici olmak üzere 23 madde ile bunlara ilgili önergeler umumi heyet müzakerelerinde sayın Milletvekilleri tarafından ileri sürülen düşüncelerin ışığı altında ve Maliye Bakanının huzuriyle incelendi.

1. Sağlık Kuruluna ait yedinci,
2. Yönetim Kurulunun vazife ve yetkilerine ait 8 nci,
3. Kârın sermayeye intikaline ait 27 nci,
4. Sandığın malî durumunun incelendirilmesine dair olan 29 neu,
5. Fiilî hizmet zamlarına ait 32 nci,
6. Harb mâlûllerine yapılacak yardımlarla ilgili 65 nci,
7. Kız çocuklarına ait yapılacak yardımlarla ilgili 75 nci,
8. Bağlanan aylıkları kesileceklerine ait 93 nci,
9. İki cihetten aylığa müstahak olma halinde hangisinin verileceğine dair olan 94 nci,
10. Dul ve Yetim aylığı almakta iken kendi vazifesinden aylık ve toptan ödemeye müstahak duruma girenlere ait 96 nci,
11. Emekli, dul ve yetim aylığı alanların hangi vazifelere girmelerine aylıklarının kesileceğine dair 99 neu,
Esas maddeleriyle.
12. Kaldırılan sandıkların memurlarına verilecek tazminata ait geçici 7 nci,
13. Eski hizmet müddetlerinin yenilerine eklenmesine dair olan geçici 14 nci,
14. 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki

hükümlere göre bağlanmış emekli aylığı alanlardan kanunun yürürlüğe girdiğinde vazifede bulunanların son hizmet zamlarına ait geçici 33 nci madde,

15. Bu kanunun yürürlüğünden önce bağlanmış aylıkların artırılmasıyla ilgili hükümlere dair olan geçici 40 nci,

16. Askerî vazife mâlûllerinin aylıklarının artırılmasına ait geçici 46 nci,

17. Borçlandırılacak eski hizmetlere mütaallik geçici 65 nci,

18. Borçlanmanın sureti tahakkuk ve tahsiline ait geçici 66 nci,

Maddelerde lüzumlu görülen değişiklikler yapılmış ve geçici 47, 48, 49, 54 ve 84 nci maddelerde değişiklik yapılmasını icabettiren bir cihet görülmemiştir.

General Eyup Durukan Hatay'ın 69 neu maddedeki şehit tâbirinin tarifi ve şümül derecesinin tâyini hakkındaki önergesi üzerinde de görüşülerek Hükümete tevdiine karar verilmiştir.

Değiştirilen 18 maddenin tesbit edilen şekilleri bağlı olarak sunulmuştur.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici maddeler

Geçici Komis. Başkanı	Sözcü	sözcüsü
Sivas	Kayseri	Ankara
N. Ergin	S. A. Feyzioğlu	C. Gölet
Kâtip		
Trabzon	Ankara	Aydın
M. R. Tarakçıoğlu	İ. R. Ayaşlı	M. Aydın
Balıkesir		Edirne
Orgl. İ. Çalışlar		M. N. Gündüzalp
İmzada bulunamadı		Toplantıda bulunamadı

Gazianteb A. Atlı	Gümüşane T. Tüzün	Gümüşane A. K. Varınca	Kastamonu A. Toközlü	Samsun R. Işıtan	Samsun M. A. Yürüker
	İmzada bulunamadı			İmzada bulunamadı	
Hatay E. Durukan		İstanbul C. C. Toydemir	Seyhan Dr. M. Dıblan		Trabzon Sırrı Day
				İmzada bulunamadı	
İzmir E. Çınar		Kastamonu H. Çelen		Niğde İ. R. Soyer	İmzada bulunamadı

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

YEDİNCİ MADDE — Sağlık Kurulunda:

- Millî Savunma Bakanlığınca, ordu kadrosundan tâyin olunacak bir uzman subay hekim;
 - Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tâyin edilecek bir uzman hekim;
 - Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kadrosundan bu kurula memur edilecek bir uzman hekim;
- olmak üzere 3 üye bulunur.

Kurul; her yıl aralarından birini gizli oy ile Başkan seçer. Üyelerinin tamamı ile toplantı yapar, gereken hallerde dışardan uzman hekimlerin mütalâalarını da alır.

İlgili; yazı ile isterse göstereceği bir hekim, kendisi hakkında verilecek kararın görüşülmesinde, kurula üye olarak iştirak ettirilir.

Kurul, kararlarını Genel Müdürlükten evrakın kendilerine verilmesi tarihinden itibaren en çok 15 gün içinde çoğunlukla verir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf tercih edilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Sandığı, Yönetim Kurulu idare eder ve Genel Müdürlüğün işlerini daimî olarak nezaret ve murakabesi altında bulundurur. Kurulun vazifeleri şunlardır :

- Genel Müdürlükçe hazırlanacak yıllık bütçe ve kadroları inceleyip tesbit ederek Maliye Bakanlığının tasvibine sunmak,
- Genel Müdürlükçe hazırlanacak bilânço, kâr ve zarar hesaplarını inceleyip uygun görürse tasdik ettikten sonra yapılan işler raporu ile birlikte umumi murakabe heyetine vermek,
- Genel Müdürlüğün teklifi ile bütçenin bölümleri içinde uygun gördüğü aktarmaları yapmak, bölümler arasındaki aktarma teklifleri ile ek ve olağanüstü ödenek tekliflerinden uygun gördüklerini Maliye Bakanlığının tasvibine sunmak,
- Aylık, toptan ödeme, keseneklerin geri verilmesi, harb mâlûllüğü zammı, ikramiye gibi bu kanun gereğince yapılacak çeşitli ödemelere ilişkin olarak Genel Müdürlükçe hazırlanacak tahakkuk ve aylık bağlama kâğıtlarını ve bağlamalarda bu kanun gereğince yapılacak düzeltme, kaldırma, azaltmalarla bu kanunun 77 nci maddesinin (A) ve (B) fıkralarında yazılı haller için Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceliyerek karara bağlamak,
- Sandığın malî durumunu aralıksız murakabe ederek gelirleriyle yürürlükteki bağlama ve ödeme hükümlerinin yeni tedbirler alınmasını gerektirdiğini görürse bunu düşüncesiyle birlikte Maliye Bakanlığına bildirme,

e) Dâva açmak, iera kovuşturması yapmak, fayda görürse bunlardan feragat etmek ve Sandığın leh ve aleyhindeki dâva ve takipleri sulh ve tahkim yoluyla hal-letmek;

f) İmza yetkisi verileceklerle bunların yetkilerinin derecesini belli etmek,

g) Sandık sermayesinin işletilmesi şekillerini 22 nci maddede yazılı esaslara göre belirtmek;

h) Sandığın memur ve hizmetlilerinden olağanüstü mesaisi görülenlere her yıl için iki aylık ücretleri tutarını geçmemek ve Sandık umumi masraflarından ödenmek üzere ikramiye verilmesi hakkında genel müdürlük tarafından yapılacak teklif hakkında karar vermek;

(Sandığın yönetim ve sağlık kurulları başkan ve üyeleriyle memur ve hizmetlilerine gerek 3460 sayılı Kanunun 42 nci maddesine, gerek 3659 sayılı Kanunun 4621 sayılı Kanunla değiştirilen 13 ncü maddesine göre ayrıca ikramiye verilmez.)

i) Yabancı uzman çalıştırılmasına karar vermek ve bunlara ait sözleşme projelerini inceleyip tasdik etmek;

j) Gerekli görülen yerlerde şube ve ajanlık açılması ve açılanların kapatılması ve bunların vazife ve yetkileri hakkında karar vermek;

k) Genel müdürlükçe hazırlanacak her çeşit yönetmelikleri inceliyerek tasdik etmek;

1) Yukarıda yazılanlar dışında kanun ve tüzüklerle verilecek vazifeleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Umumi heyet tarafından tasvip edilen bilânço ile kâr ve zarar hesabına göre belirecek sâfi kâr sermaye hesaplarına geçirilir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Maliye Bakanı en az 5 yılda bir defa, harb halinde, harbin sona erdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içinde Sandığın malî durumunu ve bu kanunla kabul edilen çeşitli ödemeleri her cihetten, biri aktüer olmak üzere, teknik uzmanlara inceletmeye mecburdur.

İncelemeler sonunda Sandığın malî durumunun sağlamlştırılması ve geleceğinin zarardan korunması için bu Kanun hükümlerinde değişiklik yapılması gerekli görülürse, Maliye Bakanının teklifi üzerine Hükümetçe kararlaştırılacak bir kanun tasarısı ile Büyük Millet Meclisine arz olunur.

İlk inceleme 3 yıl içinde aktüerlere yaptırılır.

OTUZ İKİNCİ MADDE — İştirakçi veya tevdiatçıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı vazifelerde geçen fiilî hizmet müddetlerinin her yılı için hizalarında gösterilen müddetler eklenir :

İştirakçi veya tevdiatçılar	Hizmetin geçtiği yerler	Eklenecek müddetler Ay
a) Muvazzaf, yedek ve gedikli subaylarla askerî memur ve gedikli erbaşların;	Cumhuriyet Ordusu kadrolarında	3
b) Polis, komiser yardımcısı komiser, başkomiserlerin;	Polis mesleğinde	3
c) Lokomotif, makinist ve ateşçilerinin;	Lokomotif üzerinde	6
ç) Gemi ateşçi ve kömürcüleriyle dalgıçların;	Denizde	6
d) Atelye, fabrika, havuz ve depolarda çalışanların;	[*]	6
e) Maden istihsalinde çalışanların; altı ay;	toprak altında maden çıkartma işlerinde	

Yukarıki (c, ç, d, e) fıkralarında gösterilen vazifelerde bir yıl içindeki çalışma saatlerinin her sekiz saati bir gün hesaplanır.

Yıllık çalışma saatleri toplamının ay kesirleri tam ay sayılır.

(A) fıkrasında yazılı olanlardan mütaakıp fıkralarda gösterilen hizmetlerde çalışanlar yalnız (A) fıkrasında yazılı fiilî hizmet müddeti zamlarından faydalanırlar.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Harb mâlûllerine aşağıda yazılı yardımlar yapılır:

- Eksilen vücut dış organları, son usullere göre yapılması mümkün sunileriyle tamamlattırılır ve gerekirse tamir ettirilir veya yenisi yaptırılır,
- Yurt içinde tebavileri mümkün olmadığı Sağlık Kurulunca tasdik olunacak raporla anlaşılınlar, yurt dışında parasız tedavi ettirilir.
- Kurumlarla yabancı ortaklıkların işlettikleri tarifeli her çeşit vasıtalarla yapacakları yolculuklarında muvazzaf ordu mensupları gibi ücret almır ve bilet ve yer temininde tercih edilirler,
- Yaşamak için gerekli hareketleri kendi kendine yapmaktan âciz oldukları Sağlık Kurulunca tasdikli raporla anlaşılacak ve kimsesizlikleri 108 nci maddeye göre belirtilecek olanlar Sandıkça, kurulacak (Kimsesiz mâlûlleri bakım yurdu)

[*] I - Çelik, demir ve pirinç döküm işlerinde;

II - Zehirli, boğucu gaz, asit, boya işleriyle gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren başka işlerde;

III - Patlayıcı maddeler yapılmasında;

IV - Lokomotif ve gemi kazanlarının onarılması ve temizlenmesi işlerinde;

V - Gemilerin (Sintine) lerinde ve (Dabilbotom) gibi kapalı sarnıçlar içindeki raspa ve boya işlerinde;

VI) Oksijen, elektrik kaynağı, keski, tabanca ile perçin, takım sertleştirilmesi ve kum püskürtme suretiyle raspa işlerinde;

nda parasız barındırılır ve tedavileri yaptırılır. Yedirilmeleri için harcanacak paralar, bunların aylık ve harb mâlûllüğü zamlarından kesilir.

d) Çocuklarından biri okulunu bitirmiş veya bütünlemeye kalmaksızın bulunduğu sınıfa yükselmiş bulunmak şartıyla ve her yıl adedi yüzü geçmemek üzere Devlete ait yatılı ortaöğrenim okul ve müesseselerinde parasız okutturulur.

Şu kadar ki, tâlip olanlar (100) ü geçtiği takdirde Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak müsabaka ile yalnız bu miktir alınır.

e) Gerekli ilâç ve sağlık malzemesi en yakın genel, katma ve özel bütçeli dairelerle belediyelerin hastanelerinden maliyet bedeli karşılığında verilir.

f) (ç) fıkrası dışında kalanlar, müracaat edecekleri genel ve katma bütçeli dairelerle belediyelerin hastanelerinde parasız muayene ve tedavi edilirler.

(a), (b), (ç) fıkralarında yazılı yardımlar için sandıkça harcanacak paralar her yıl sonunda faturası karşılığında Hazineден alınır.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Kendisinden aylık bağlanacak olanların öltü mü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına aylık bağlanır.

Evelenme dolayısıyla aylığı kesilmiş olanlardan sonradan boşanan veya dul kalanların da eski aylıkları bağlanarak ödenir.

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanuna göre bağlanan aylıkları alanlardan :

a) 92 nci maddede yazılı durumlara girenlerin

b) Evlenen karı, ana ve kız ile erkek çocukların, (Harb mâlûlleriyle evlenen karılar hariç);

c) Muhtaç durumdan çıkan koca, ana ve babanın;

ç) 74 nci madde hükmü tatbik edilmek suretiyle (18) yaşını, ortaöğrenimde ise (20) yaşını, yükseköğrenim yapmakta ise (25) yaşını geçmemek üzere bu öğrenimlerini bitiren erkek çocukların;

Aylıkları, bu durumlarının katî olarak belirtildiği tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilir ve (c) fıkrasında yazılı haller hariç olmak üzere tekrar bağlanmaz. 75 nci madde hükmü saklıdır.

Yirmi yedinci Kısım

İki cihetten veya aynı sıfatla (Aylık) veya (Toptan ödeme) ye istihkak halleri

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunda belirtilenler dışında gerek kaldırılan hükümlere göre bağlanmış, gerek bu kanuna göre bağlanacak aylıklardan ikisinin birleşmesi halinde az olanı sürekli olarak kesilir :

Dul ve yetim sıfatıyla, toptan ödeme yapılanlara gerek yine dul ve yetim sıfatıyla, gerek kendi vazifelerinden dolayı müstahak oldukları toptan ödeme ayrıca yapılır.

Dul veya yetim aylığı almakta iken başka cihetten tekrar dul ve yetim aylığına müstahak duruma girenlere, yenisi fazla ise o bağlanır. Ancak eşinden aylık alan dul karı ve koca, ayrıca ana, baba veya çocuğundan aylığa müstahak duruma girerlerse bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri şartıyla fazla olan yeni aylıkları bağlanır. Eskileri kesilir.

Baba veya anasından aylık almakta iken evlenmesi dolayısıyla aylığı kesilen kızın; kocasının ölümü yüzünden yetim aylığının tekrar bağlanması, ölen kocasından aylığa müstahak olmaması veya bağlanacak aylığın az olması veya kızın bu aylığı tercih ettiğini bu duruma girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazı ile

Sandığa bildirmesi şartıyla mümkündür.

Evlendiğinden dolayı aylığı kesilen kızın, kocasının ölümü sebebiyle toptan ödemeye müstahak olması yetim aylığının ödenmesine mâni olmaz.

Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken daha fazla dul veya yetim aylığına müstahak duruma girenlere bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri şartıyla eski aylıkları kesilerek yeni aylıkları bağlanır. Şu kadar ki, ölümlerinde dul ve yetimlerine bıraktıkları aylıklar üzerinden aylık bağlanır.

İki cihetten aylık veya toptan ödemeye aynı zamanda müstahak duruma girenler hakkında da yukarıki hükümler tatbik edilir.

DOKSAN ALTINCI MADDE — Dul ve yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren dul ana ile karı ve kızın sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde; tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve müstahak olmak şartıyla, kesilen eski aylıklarının ödenmesine başlanır ve bu durumda iken ölümlerinde; yetimlerine emekliliğe esas olan vazife aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Tercih etmezlerse veya ana muhtaç değilse eski aylıkları sürekli olarak kesilip vazifelerinden dolayı müstahak oldukları aylıkları bağlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye hak kazanmışlarsa, bu istihkakları ve-
rilmekle beraber yine müstahak olmaları şartıyla, kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — Emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul veya yetim aylığı, son hizmet zammı alanlardan; hiçbir şarta bağlı olmaksızın emeklilik hakkı taunau vazifelere tâyin edilenlerin, aylıklarının tamamı, bu vazifelere tâyinleri tarihini takibeden ay başından itibaren kesilir. Ancak hayrat hademesinin aylıkları kesilmez ve kendilerine bu hizmetlerinden dolayı son hizmet zammı da yapılmaz.

Vazife mâlûllüğü aylığı alanların, varsa, harb mâlûllüğü zammı ile Harbokulu öğrencilerinden yetim aylığı alanların bu aylıkları kesilmez.

Bu vazifelerden ayrılanların kesilen aylıklarının ayrıldıkları tarihi takibeden ay başından itibaren müstahak olmaları şartıyla ödenmesine başlanır.

Peşin ödenen aylıklardan yukarıki fıkra gereğince istirdadı gereken ve tâyin tarihlerini takibeden ay başlarından sonraya rashyan kısımları, Sandığın bildiri-
mi üzerine kurumlarınca ilgililerin istihkaklarından en geç (3) ay içinde ve 3 eşit taksitte kesilmesi suretiyle tahsil olunarak Sandığa gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Kaldırılan sandıkların memur ve hizmetlilerinden (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığında bir vazifeye geçmek isteyenler ehliyet ve sicilleri uygun olmak şartıyla münhal kadrolara, yoksa bağlı buldukları kurumların kadrolarına, almakta oldukları aylıklarla, tercihan alınırlar.

(Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığında veya kurumlarda bir vazifeye alınmayanlara veya geçici 6 ncı madde gereğince devir işlerinde çalıştırılmalarına son verilenlere üçer aylık ücretleri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığınca tam olarak ödenir.

Bu ücretlerden emekli keseneği kesilmez ve bunlar için karşılık da verilmez.

Bu müddet içinde kurumlarda aylık veya ücretli bir vazifeye tâyin edilenlerin mütaakip ay ücretleri ödenmez.

Yukarda sözü geçen memurlardan fiilî hizmet müddetleri (25) yılı doldurmuş ve emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye geçmemiş bulunanların kanunun yü-

rürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandıktan istediklerinde her hizmet yılı için; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte almakta oldukları ücretleri tutarının bir aylığı verilmek suretiyle, emeklilik hakları tasfiye olunur.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanlar veya sonradan bu duruma girenler

GEÇİCİ MADDE 14. -- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 12 nci maddenin (II) işaretli fıkrasında gösterilenler ile geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde yazılı Sandıkların memur ve hizmetlilerinin (Emeklilerden tekrar tanzif edilmiş bulunanlar dâhil) kaldırılan hükümlere göre iktisap ettikleri fiilî ve itibari hizmet müddetleri, bu kanun hükümlerine göre geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenir.

Bu madde hükmünün tatbikında :

a) 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tekaüt aidatı verilmek suretiyle aylıklı memuriyetlerde (20) nci yaştan önce geçen müddetler ve o tarihten bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar da (19) ncu yaşta ve aylıklı memuriyetlerde geçen müddetler;

b) Adları 1107 sayılı Kanunla (Gedikli küçük zâbit) olarak değiştirilen (Kıdemli küçük zâbit) likte ve gedikli erbaşlıkta geçirilmiş müddetler;

c) Büyük Millet Meclisi Posta, Telgraf servisinde geçen hizmetler için 4454 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde yazılı fiilî hizmet zamları,

Eklemeğe tâbi tutulmuştur.

Bu madde hükmünün tatbikında 15 nci yaşın doldurulmasından önce geçen hizmet müddetleri hesaba katılmaz.

Bu madde hükmü, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte açıkta bulunup sonra iş-tirakçi veya tevdiatçı olacaklar hakkında da o durumlara girdiklerinde tatbik olunur.

32 ve 36 nci maddelerdeki fiilî ve itibari hizmet müddetlerinin âzami hadlerinin hesaplanmasında bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kazanılmış olanlar hariç tutulur. Ancak 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı yaş haddinden hiçbir suretle (6) yıldan fazla indirme yapılmaz.

ç) Emekli, dul ve yetimlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanlar veya sonradan bu vazifelere girenler.

GEÇİCİ MADDE 33. — 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sözü geçen kanuna tâbi veya kanunla kurulu Emekli Sandıkları ile ilgili vazifelerde bulunanlar ile kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu gibilerden iş-tirakçi olacaklar sandıkla ilgilendirilerek haklarında aşağıdaki hükümler tatbik olunur :

a) Tekrar emekli aylığı bağlanmasını gerektiren duruma girmelerinde veya âdi mâlûllüklerinde eski aylıklarına, fiilî ve itibari hizmet müddetleri üzerinden, 100 ncu madde esaslarına göre (Son hizmet zammı) eklenir. Bunlardan geçici (68) nci maddeye göre borçlanmış olanların borçlandıkları müddetler de hesaba katılır.

b) Vazife mâlûllüklerinde, durumlarına göre haklarında 58 ve 59 ncu maddeler hükümleri tatbik olunur,

c) Yukarıki (a) ve (b) fıkralarında yazılı olanlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emekliye irca edilecek veya âdi mâlûl, vazife mâlûlü durumuna girecekler için 100 ncu madde gereğince yapılacak son hizmet zammı, % 2 ve harb mâlûllerinden bu duruma girecekler için de % 3 üzerinden hesaplanır;

ç) Son hizmet zamları, emekli aylıklarını bağlamış olan yerlerce yapılır ve o yerlerden ödenir.

d) Yukarıki hükümlere göre son hizmet zammı yapılanların 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten ayrılışları tarihine kadar aylıklarından kesilmiş ve kesilecek paralarla karşılıkları ve geçici 19 ncu madde gereğince Sandığa ödenmiş paralar ve geçici 68 nci maddeye göre borçlanmışlarsa bu borçlarından tahsil edilen paraları (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığınca bu aylık ve son hizmet zammını bağlayan yerlere toptan ödenir ve borçlanmışlarsa borç bakiyeleri de devredilir.

1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre bağlanmış emekli aylığı alanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi olacaklar hakkında bu kanun esaslarına göre muameleyapılır.

4805 sayılı Kanundan evvel geçen son hizmet zammına tâbi hizmet müddeti için 1683 sayılı Kanuna tâbi kurumlarla geçici 5 nci maddede yazılı Sandık arasında kesenek ve karşılık ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 40. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarıyla son hizmet zamları ve bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış her çeşit aylık ve terfi zamları; geçici 45 - 53 ncü maddelerde yükseltilecek miktarları üzerinden ve ilgisine göre bunları bağlayan kurumlarla geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde yazılı sandıklarca veya geçici 10 ncu madde hükmü de nazara alınarak Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığınca ödenir.

Şukadar ki, 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre genel ve katma bütçeli dairelerle geçici 5 nci maddede yazılı sandıktan bağlanmış aylıklardan; geçici 45 - 50 nci maddeler gereğince yükseltileceklerin bu muameleleri Sayıştayın tescilinden geçinceye ve sandıklardan bağlanmış aylıkların geçici 52 ve 53 ncü maddeler gereğince yükseltme muameleleri de geçici 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklarla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığınca tamamlanuncuya kadar bu aylıklar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki miktarları üzerinden %30 fazlasıyla ödenir.

Sözü geçen aylıkların her birinin yükseltme muameleleri tamamlandıkça bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren zamlı olarak tahakkuk eden istihkak miktarından evvelce % 30 fazlasıyla ödenmiş miktar indirilerek artanı toptan ve derhal ödenir.

Geçici 45, 50 ve 52, 53 ncü maddelere göre ödenmesi gereken miktardan evvelce % 30 fazlasıyla ödenen miktar fazla olduğu takdirde fazlası geri alınmaz.

Yükseltme muamelelerinin resmî senetlerine işaret olunduğu tarih, üçer aylık olarak yapılan ödemeden sonraya rastlarsa artma müddete ait % 30 un fazlası geri alınmayıp mütaakıp üç aylıktan itibaren yükseltilecek miktar üzerinden ödemeye başlanır.

İstihkak kesbedildiği halde bağlama muamelesi, kanunun yürürlüğe girmesinden sonraya kalmış bulunan aylıklar da bu madde hükmüne tâbidir.

Aylıklarda; bu maddeye göre yapılacak düzeltmelerde elde edilecek miktar, bu kanundan evvelki hükümlere göre bağlanması gerekli aylık ile her çeşit aylık zamları tutarından aşağı olamaz.

Bu kanunun; emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıklarıyla son hizmet zammı alanlara ait hükümleri, bu madde ile geçici 10 ncu maddede sözü geçen aylıkları alanlar hakkında da tatbik olunur. Geçici 38 nci madde hükmü saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 46. — 1683 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanmış vazife mâlûllüğü aylıkları hakkında aşağıda yazılı esaslara göre muamele yapılır.

a) Fiilî ve itibari müddetleri ve mâlûllük dereceleri üzerinden bağlanmış aylıklar ile bunlara, bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık ve terfi zamlarının toplamı; tahsise esas aylık asli ile fiilî ve itibari hizmet müddetleri, mâlûllük dereceleri aynı olan iştirakçilere bu kanuna göre bağlanacak vazife mâlûllüğü aylıkları derecesine yükseltilir. 5107 sayılı Kanundan faydalanmış aylıkların bu zamları aşağıdaki (c) fıkrası hükmüne tâbidir;

b) Vazife mâlûllüğü aylıklarına yapılmış son hizmet zamları, zamma esas tutulmuş olan aylık asli ve hizmet müddeti itibariyle emsaline 100 nevi maddeye göre yapılacak son hizmet zammı miktarına çıkarılır;

c) 5107 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle zam görmüş aylıkların bu zamları, mâlûllük derecelerine göre 64 nci maddede yazılı (Harb mâlûllüğü zammı) miktarına çıkarılır.

Bu madde hükmünün tatbikında :

Millî Mücadelede harb sahası dışında kalan yerlerde âsilerle mücadele esnasında mâlûl kalan ve Millî Orduya mensup bulunan muvazzaf, yedek gönüllü ve gedikli subaylarla askerî memurlar da 5107 sayılı Kanunun şümulüne dâhil sayılırlar.

Geçici 45 nci maddenin tahsise esas aylık asılları hakkındaki hükümleri bu maddedeki aylıklar hakkında da tatbik olunur.

Yukarıdaki fıkra gereğince yapılacak düzeltmede, harb mâlûllerinin yeni aylıkları tutarı, çeşitli zamlarıyla birlikte almakta oldukları aylıklar toplamının % 10 fazlasından hiçbir vechile aşağı olamaz.

41 nci maddenin lira kesirlerine ait hükmü bu fıkra hakkında da tatbik olunur.

(G) Borçlanma Hükümleri

GEÇİCİ MADDE 65. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte: Aşağıda (I) işaretli fıkrada gösterilenlerin; (II) işaretli fıkrada yazılı vazife ve hizmetlerde geçmiş olan hizmet müddetlerinin en çok 10 yılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde yazı ile Sandığa müracaatla geçici 66 nci madde gereğince borçlandırılmalarını istemeleri halinde yalnız emeklilik hesaplarında sayılmak üzere fiilî hizmet müddetlerine eklenir.

I - Borçlanabilecekler:

- 12 nci maddenin (II) işaretli fıkrasında gösterilenler; (Emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar hariç)
- Geçici 24, 25, 55 ve 60 nci maddelerde yazılı olanlar;
- Geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde çalışmalarına devam edecekleri gösterilen emekli ve zat maaşları sandıkları memur ve hizmetlileri.

II - Borçlanabilecek vazife ve hizmetler :

a) 12 nci maddenin (I) işaretli fıkrasında gösterilen kurumların (Bu fıkranın (K) bendi hariç) veya bu kurumlarca; yerini tuttuğu, yerine geçtiği, satınaldığı; mülga daire, müessese, idare ve ortaklıkların, (Kurumlara intikal eden veya geçen müesseseler dâhil)

b) Geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde gösterilen emekli ve zat maaşları sandıklarının;

c) Hizmetleri özel kanunlarla emeklilik müddetlerine eklenen mülga daire, müessese, idare ve ortaklıklarının;

ç) Mülga reji idaresinin ve mülga liman, rıhtım ortaklıklarının (Fenerler İdaresi ve İzmir körfez ortaklığı dâhil);

Aylık ücretli sürekli vazifelerinde (Aylıklı kadrolarda ücretle geçen müddetler dâhil);

d) Murakabesi Devlete ait ortaklıkların komiserliklerinde;

e) Azınlık ve yabancı okulların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tâyin olunan öğretmenliklerinde;

f) Bütçelerin masraf tertiplerinden alınmakta iken bir kanunla sürekli ücretli hâle getirilen veya ücretli iken aylıklı yapılmış kadrolarda;

g) Aylıklı vazifelerde iken muhtelit hakem mahkemelerine aylıkla tâyin edilip bu vazifelerde bulunmakta iken aylıkları ücrete çevrilen bu vazifelerde;

h) Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunduktan sonra belediye başkanlığında ve illerin daimî komisyonu üyelğinde;

i) Manisa'da Moris Şinasi Hastanesinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tâyin olunan doktorluk, memurluk ve sürekli ücretli hizmetliliklerinde;

j) Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret ve zahire borsalarının tâyinleri Ticaret Bakanlığınca yapılan aylık ücretli sürekli kadrolarındaki memurluklarında;

Geçen müddetlerle;

k) Türkiye'de yüksek öğretimini bitirdikten ve aylıklı memuriyette bulunduktan sonra mesleki bilgilerini genişletmek üzere 10 . IV . 1929 tarihli ve 1416 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Devletçe yabancı memleketlere gönderilmiş ve memuriyetle ilgileri kesilmiş olanların, yabancı memleketlerde Devlettten ödenek almak suretiyle geçirdikleri müddetler :

Kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle eklenen müddetlerle bu madde gereğince eklenecek müddetler toplamı 10 yılı geçemez.

Şu kadar ki 10 yılın hesabında 4 . VI . 1937 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 62 nci maddesine, 21 . IV . 1941 tarihli ve 4001 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddelerine ve 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunun geçici 5 ve 7 nci maddelerine göre borçlanma suretiyle eklenen müddetler nazara alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 66. — Geçici 65 nci madde hükmünden faydalanmak üzere müracaat edenlerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geriye doğru arada fâsıla bulunsa da gidilerek sıra gözetilmek suretiyle 10 yıla kadar olan geçmiş hizmet müddetleri içinde aldıkları ücretleri toplamının % 10 u Sandıkça adlarına borç kaydedilir.

Geçici 65 nci maddenin (II) işaretli fıkrasının (K) bendinde yazılı müddetler içinde staja giderken ayrıldıkları memuriyetlerin aylık ve olağanüstü ödenekleri toplamının % 10 u borçlandırılır.

Bu borçlar müracaat müddetinin bitimi tarihini takibeden ay başından başlamak üzere ilgililerin 15 nci maddeye göre keseneğe esas aylık veya ücreti tutarının % 5 i, kesenekten ayrı olarak 16 nci ve 17 nci maddeler gereğince kurumları tarafından tahsil edilerek Sandığa gönderilir. İstiyenler borçlandıkları paraları daha önce toptan ödiyebilecekleri gibi aylık veya ücretlerinden her ay daha fazla miktarda kesinti de yaptırabilirler.

Borcun tahakkuk muamelesinin gecikmesi veya yapılamaması tahsili geciktirmez ve borçlanma isteginden dönülemez.

87 nci maddede yazılı olanların ayrılışlarında borçlanmaları iptal edilerek bundan tahsil edilen miktarlar kesenekleriyle birlikte kendilerine geri verilir. Ancak bunlardan 88 nci maddede yazılı durumda bulunanlar için bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri ve borç artıklarını da keseneğe esas son aylık veya ücret tutarları üzerinden her ay muntazam olarak Sandığa ödemeleri şartıyla iptal muamelesi yapılmaz.

Aksi takdirde borç artıkları için borçlanma iptal edilir ve tahsil edilen kısma ait olarak borçlanılan miktar ile tahsil edilen kısma göre mütenasiben bulunacak müddetler, fiili hizmet müddetlerine eklendikten sonra bu müddetler 25 yıldan aşağı düşerse haklarında 87 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Borçlandıkları paraların tamamını ödemeksizin emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı bağlananların veya son hizmet zammı yapılanların borç artıkları, bağlanan aylıklarının her ay % 5 inin kesilmesi suretiyle tahsiline devam olunur.

Toptan ödeme yapılmasını gerektiren hallerde 83 ncü maddede yazılı miktarlara, borçlanılan paralardan yalnız tahsil edilen miktarlar eklenerek artıkları silinir.

Dul ve yetimlere aylık bağlanmasını gerektiren hallerde borç artıkları, bağlanan aylıklar nispetinde dul ve yetimlere taksim edilerek bu aylıkların her birinden her ay % 5 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Aylığa müstahak dul ve yetim bırakılmadan ölüm halinde veya dul ve yetimlerin aylıklarının, bu kanun hükümlerine göre kesilmesinde, kendilerine isabet eden borç artıkları aranmaz.

87 nci maddede keseneklerin iadesi için kabul edilen 5 yıllık müddetin hesabında borçlanılan müddetten yalnız karşılığı ödenmiş kısım nazara alınır.

